ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ —
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
— БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 81. TWO SECTIONS (SECTION 1) ЦЕНТІВ 25 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 1-го ТРАВНЯ (MAY) 1976 No. 81. VOL. LXXXIII.

ВАШІНГТОН ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО СВЯТКУВАННЯ 200-РІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Вашінгтон. — Преса інформує, що місто Вашінгтон — столиця З'єдинених Стейтів Америки, інтенсивно приготовляється до кульмінаційної точки святкувань 200-річчя Американської Незалежности, які, як відомо, відбуватимуться тут 4-го липня і тиждень після цього. Управа міста сподівається гостити в себе в 1976 р. біля 17 мільйонів туристів, яким треба запевнити безпеку, перебування, нічліги тощо. Тільки в тижні від 4-10-го липня у Вашінгтоні побуватиме біля 1,5 мільйона осіб, в тому числі багато голів держав, окремо запрошених урядом ЗСА на відзначення дати Американської Революції.

У великій залі торгівлі на евеню Е між 14 і 15 вулицями уже розпочав діяти великий центр туризму й інформації. Фахові урядовці цього центру дають вияснення відвідувачам столиці на всі можливі запити. Для осіб, які не говорять англійською мовою, приготовлено цілий ряд брошур в інших мовах, як також існує окремий відділ перекладачів. При центрі туризму існує також відділ для родин з дітьми, де у випадку потреби можна знайти всяку допомогу. Таки тут працює пошта і філятелістичний відділ, телефонне відділення, метеорологічна служба погоди тощо. Для тих, які бажають відпочати, існує окрема велика заля з розположеними вигідними кріслами, столиками і літературою. Міська управа, спільно з федеральним урядом роблять заходи, щоб місто відповідно прибрати для урочистостей. По автобусних лініях курсують вже додаткові автобуси, а також відведено відповідні місця — на стадіонах, біля Пентаґону й інших для паркування авт. В тижні між 4 і 10-им липня відкликано всі відпустки для 5,100 поліцистів столиці, а в допомогу їм покликано додаткові поліційні відділи з довколишніх міст і містечок. На стадіонах і у великих концертних залях заборонено відбувати протестні мітінґи і демонстрації, щоб не розпалювати антаґонізму чи расової ненависти. Приготуванням столиці до центральних святкувань займається окремий комітет, який діє згідно з пляном, затвердженим федеральним урядом і адміністрацією міста.

Журналісти світу звиджують Америку

Вашінгтон. — Чотири сотні журналістів із 50-ох країн світу, подорожуючи в чотирьох групах, відбувають широке турне по Америці в рамках спеціяльного проєкту з нагоди 200-річчя Американської Незалежности. Проєкт, який носить назву „Каравана Америка", є задумом Товариства американських туристичних журналістів і є офіційно затверджений Адміністрацією для відмічення 200-річчя Американської Революції (АРБА). Спонсорами проєкту є такі крайові установи як Американське бюро подорожей, Американська інформаційна аґенція, Американська автомобільна асоціяція і Крайова обслуга парків. Фундація Воллі Баяна, неприбуткова установа для сприяння міжнародного туризму, подбала про „трейлери" і додаткові автомобілі, якими чужоземні журналісти і їхні родини подорожують по Америці.

Перші дві тури вже вирушили 1-го квітня з Детройту, Огайо, в південному, західньому і східньому напрямках. Друга тура вирушить із Сан Франсіско в східньому напрямі 26-го липня. Тури триватимуть п'ять місяців, а їх ціллю є познайомити журналістів з інших країн світу з історією, розвитком і культурою ЗСА. Гостюючі журналісти матимуть нагоду відвідати історичні місця Америки, пам'ятки, музеї, тощо і взяти участь в різних програмах в рамках широко запланованих святкувань 200-річчя Американської Незалежности.

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ПІДГОТОВА ДО „УКРАЇНСЬКОГО ЯРМАРКУ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Плянування підготови трьохденного „Українського Ярмарку", який, як відомо, має відбутися тут в днях 14, 15 і 16-го травня ц. р. на 7-й вулиці між 2 і 3 евеню на долині міста і яким українці Метрополії започаткують святкування 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя Українського поселення — добігає до кінця. Голова Комітету 200- і 100-річчя адв. Іван О. Флис інформує, що завдяки активній співпраці членів Комітету і громади, всі праці, пов'язані з цим святом, вже майже викінчені і Комітет надіється, що заповіджений „Український Ярмарок", який включає виставки мистецтва, харчові і розвагові будки, виступи музичних і танцювальних гуртків та ансамблів буде всеукраїнським успіхом. Помимо того, що майже всі паланки вже випозичені, д-р І. Флис заявляє, що Комітет зробить все, що буде в його силі, щоб „зробити" місце для охочих мистців і артистів, бажаючих зорганізувати виставку. „Треба сказати, — відмітив у розмові адв. І. Флис, — що українська громада позитивно сприйняла ініціятиву Комітету і ця ініціятива змобілізувала майже всіх українців, які живуть тепер на долині міста. Крім того, власники крамниць і будинків пообіцяли, що в часі тривання „Ярмарку", вони приберуть свої виставові вікна українськими речами — різьбою, вишивкою тощо, щоб надати кольоритности вулиці, на якій проходитиме „Ярмарок". Свою участь у відкритті „Ярмарку" вже заповіли численні американські і українські діячі, між ними амбасадор Анджір Біддл Дюк, комішенер публічних імпрез, і Пол О'Дваєр, президент міської управи.

Для поінформованости тих, які братимуть безпосередню участь, і тих, які цікавляться „Українським Ярмарком", Комітет скликає 5-го травня на год. 7 вечора в Українському Народному Домі при 2-ій евеню великий публічний мітинг, на якому члени Комітету і поодинокі референти інформуватимуть в подробицях про імпрезу.

КОНЦЕРТ ІНКИ РУДНИЦЬКОЇ І ДІЯНИ БРУС В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заходами Українського Інституту Америки тут в суботу, 1-го травня ц. р. о год 6-й вечором в приміщенні Інституту при 2 Схід 79-та вулиця, відбудеться концерт, в якому візьмуть участь Інка Рудницька — піяністка і Діяна Брус — скрипалька.

В КОНҐРЕСІ ЗСА ЗГОЛОШЕНО РЕЗОЛЮЦІЮ, ЩОБ ТЕМОЮ І ГАСЛОМ 200-РІЧЧЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ БУЛО: „ТРИВАЛА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ІМПЕРІЇ"

Вашінгтон. — „Тривала незалежність від імперії" пропонує за тему і гасло для відзначення 200-річчя Американської Революції окрему резолюцію, яку зголосив у Палаті Репрезентантів 12-го квітня конґресмен Деніел Флад, демократ з Пенсильвенії та відомий прихильник визвольних змагань поневолених Москвою народів, зокрема українського. Конґресмен Флад зголосив цю резолюцію за себе та за конґресменів: Салліван, Джовнс з Північної Каролайни та Маззолі, Ятрон, Дента, Картера, Нікса і Лонґа з Меріленду. Початкові літери гасла в англійській мові („Лестінґ Індепенденс Фром Емпайр") дають слово „Лайф" (Життя). Резолюція, яка має ч. Г.К. Рез. 613 та яку передано на розгляд Комісії для Поштового Бюра і Цивільної Служби, в англійському оригіналі і українському перекладі звучить:

Конґресмен Д. Флад

CONCURRENT RESOLUTION

Whereas the summit of our American Revolution Bicentennial celebration will be reached on Independence Day, Sunday, July 4, 1976; and

Whereas it is proper and spiritually appropriate to crystallize the essence and singular meaning of the American Revolution for our time and the future in the form of a capturing theme and slogan; and

Whereas, in sharp contrast to the English, French, and Russian revolutions, the American Revolution is distinctive in its essential form of independence from the British Empire two hundred years ago; and

Whereas, significantly bridging these two centuries, our Independence has become increasingly threatened by a vestigial but sprawling Soviet Russian Empire masquerading under international communism and peaceful coexistence; and

Whereas the historic uniqueness and experiment called the United States of America—constituted by ethnic, racial, and religious strains from every quarter of the globe—still stands as the formidable politico-moral force and symbol of national independence and freedom for over a billion in the captive nations and millions in nation-building states about the world; and

Whereas life and free existence are the natural environment of nations as indeed of individual persons: Now, therefore, be it

Resolved by the House of Representatives (the Senate concurring), That it is the sense of Congress that, in perpetuation of the essence of our American Revolution, the theme and slogan "Lasting Independence From Empire (LIFE)" be adopted for our Bicentennial and that, in view of the theme's synthesizing quality for our national and international efforts, the President of the United States is authorized and requested to issue a proclamation on Independence Day, 1976, designating this as the theme of our Bicentennial.

СПІЛЬНА РЕЗОЛЮЦІЯ

З уваги на те, що кульмінаційною точкою нашого відзначування 200-річчя Американської Революції буде неділя, 4-го липня 1976-го року; і

З уваги на те, що є конечно відповідно і духовно належно скристалізувати суть і виїмкове значення Американської Революції для нашого часу та для майбутності у формі захоплюючої теми і гасла; і

З уваги на те, що в гострій протилежності до англійської, французької та російської революцій, Американська Революція є унікальною у її суттєвій формі незалежности від Британської імперії двісті років тому; і

З уваги на те, що наша Незалежність, яка кладе поміст між цими двома століттями, опинилася під всезростаючою загрозою занепадаючої, але широко розкиненої совєтсько-російської імперії, яка маскується інтернаціональним комунізмом та мирним співіснуванням; і

З уваги на те, що історичний унікат та експеримент, ім'я якого є З'єднані Стейти Америки — створений етнічними, расовими та релігійними групами з усіх частин світу — ще далі є могутньою політично-моральною силою та символом національної незалежности і волі для понад більйона людей у поневолених націях і для мільйонів осіб, які створюють свої держави по цілому світі; і

З уваги на те, що життя та свобідне існування є природним середовищем для націй, як справді і для індивідуальних осіб: Тому, отже, нехай буде

Рішено Палатою Репрезентантів (спільно зі Сенатом), що розумінням Конґресу є, щоб для увіковічнення суті нашої Американської Революції тема і клич „Тривала Незалежність від Імперії (ЖИТТЯ) були прийняті з нагоди нашого 200-річчя і, з уваги на те, що це гасло є об'єднуючим чинником для наших національних і міжнародних дій, уповноважується і закликається Президента З'єднаних Стейтів в День Незалежности 1976-го року прокламацією проголосити це гасло, як тему нашого 200-річчя.

В КОНҐРЕСІ РОЗГЛЯДАЮТЬ СПРАВУ ПІДКОМІСІЇ ДЛЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ, ПОБАЖАНА ПІДТРИМКА

Вашінгтон. — У вівторок, 4-го травня, Підкомісія Палати Репрезентантів ЗСА міжнародних, політичних і військових справ починає переслухування над законопроєктом в справі створення спеціяльної комісії для слідкування за порушеннями людських прав в СССР, згідно з повідомленням бюра конґресменки Міллісент Фенвік, яка є автором законопроєкту, що його піддержали біля 100 законодавців. Переслухання заплановані на годину 2-гу по полудні в кімнаті ч. 2172 в будівлі Рейбурна.

Як відомо, законопроєкт конґресменки М. Фенвік, зголошений під числом Г. Р. 9466, передбачає створення 11-ти членної комісії, завданням якої було б слідкувати за порушенням людських прав в СССР та інших країнах Східної Европи, які підписали Гельсінкську декларацію. В склад комісії мали б входити по чотири члени Палати Репрезентантів і Сенату і по одному членові з Державного департаменту і Департаментів оборони і торгівлі.

В повідомленні про заплановані переслухання конґресменка Фенвік звернулася із закликом до всіх громадян висилати негайно телеграми на адресу підкомісії, 2170 Rayburn House Office Building, Washikgton, D. C. 20515, висловлюючи підтримку законопроєктові та вимогу передання його цілому Конґресові під дискусію і на апробату.

Ідентичну резолюцію в цій справі, зголошену сенатором Кліффордом Кейсом з Ню Джерзі, сенатська комісія міжнародних відносин вже апробувала.

Стейтовий відділ Комітету оборони Валентина Мороза в Ню Джерзі, який заініціював ідею створення спеціяльної комісії в співпраці з конґресменкою Фенвік і який причинився в значній мірі до цього, що всі законодавці стейту Ню Джерзі піддержали законопроєкт, звернувся з окремим закликом до української громади негайно висилати короткі телеграми до підкомісії у Вашінгтоні та вимагати швидкого і позитивного полагодження справи цього законопроєкту.

ЗСА обмірковують оборону на випадок совєтського нападу

Вашінгтон. — Під час переслухань перед Спільною конґресовою комісією для справ воєнної продукції у середу, 28-го квітня, виринула різниця поглядів щодо потреби скріплення програми цивільної оборони в ЗСА, яка мала б на меті охороняти населення Америки на випадок „обмеженого атомового нападу" з боку Совєтського Союзу.

Пол Нітце, колишній заступник секретаря оборони, та Герман Каґн, директор Інституту Гадсона, твердили, що Америка мусить скріпити свою програму цивільної оборони, бо СССР здобуває стратегічну перевагу на цьому відтинку, видаючи річно 1 більйон долярів на ту ціль, а ЗСА тільки 80 мільйонів долярів. Вони твердили, що така перевага Совєтського Союзу може довести до того, що на випадок „обмеженого атомового нападу" з боку СССР президент ЗСА правдоподібно не відважиться на відплатний напад, бо знатиме, що наступний напад Совєтського Союзу може спричинити багато гірше спустошення в Америці, ніж американські напади на СССР, бо Москва заздалегідь подбала про охорону свого населення, а Вашінґтон цю справу занедбав.

Натомість два дорадники Департаменту оборони, професор Вольфґан К. Панофський із Стемфордського університету да д-р Ричард Гарвін з Дослідного Інституту Томаса Ватсона, твердили, що нема потреби поширювати американську програму цивільної оборони, бо нема великих виглядів, що атомова війна між ЗСА та СССР мала б „обмежений характер", а була б, за твердженням цих дорадників Департаменту оборони, „тотальною атомовою війною" і тоді жадна програма цивільної оборони не буде ефективна.

ПОМЕР Д-Р ІВАН БОРКОВСЬКИЙ

Проф. д-р. Іван Борковський, відомий український науковець, помер 17 березня 1976 р. в Празі у віці 78 років. Залишив по собі дружину д-р Лібущу Янсову. Останню прислугу віддали Покійному дружина й знайомі в понеділок, 22-го березня, о 12 год. вполудне в похоронній залі Крематорія в Празі на Страшницях.

В ОТТАВІ І МОНТРЕАЛІ ДЕМОНСТРУВАЛИ В ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

Торонто. (Комітет Оборони Валентина Мороза) — 15 квітня ц. р. Валентинові Морозові сповнилося сорок років, з яких десять він вже провів в совєтських тюрмах і концтаборах. Щоби запротестувати проти його ув'язнення та пригадати совєтам, що в західньому світі його не забули, в п'ятницю, 16-го квітня, Комітет Оборони Валентина Мороза зорганізував демонстрацію під совєтською амбасадою в Оттаві. В демонстрації взяло участь біля триста осіб, які приїхали автобусами і автами з Торонта, Веланду та інших місцевостей південного Онтарія. Більша частина демонстрантів це була пластова, сумівська та одумівська молодь. Демостранція почалася о 4-тій год. біля Отавського університету, звідки демонстранти пішли вулицями Оттави до совєтської амбасади. Демонстрацію вели вісім пластунів і пластунок, прив'язаних один до другого ланцюгом і одягнених в сіру в'язничу одежу з числами на плечах. До демонстрантів коротко промовив секретар канадської „Амнесті Інтернешенал" Ноел Ґейтс, а від Комітету Оборони Валентина Мороза — член його управи Ярослав Заяць. Демонстрацію закінчено відспіванням многоліття для Валентина Мороза і українського національного гимну. З ініціятиви монтреальського Комітету Оборони Валентина Мороза відбулася того самого дня подібна але менша демонстрація під совєтським консулятом в Монтреалі.

Як відомо, совєтські власті поводяться краще з в'язнями, якими на заході цікавляться, і тому напередодні дня народження Валентина Мороза Комітет Оборони Валентина Мороза звернувся до поодиноких осіб та організацій із проханням висилати йому телеграми з побажаннями. Будучи в Оттаві, Леонід Плющ звернувся з таким закликом також і до парляментаристів, з якими він зустрічався, як рівнож до Екзекутиви „Амнесті Інтернешенал" і Канадського Робітничого Конґресу та інших. У висліді двадцятьтри парляментаристи підписали телеграму до Валентина Мороза — Роберт Стенбурі, Енцру Бревін, Павло Юзик, Герб Ґрей, Павло Євчук та інші. Також шістьох членів Онтарійського Парляменту з Нової Демократичної партії на чолі з Яном Дукштою вислали Валентинові Морозові телеграму з побажаннями. Подібну телеграму вислала і „Амнесті Інтернешенал".

Згідно з його засудом, Валентина Мороза повинні в червні ц. р. перевести до концтабору, де його вже важче було б зламати і де він перебував би з іншими політв'язнями. Є побоювання, що совєтські власті під якимсь претекстом цього не зроблять і тому є дуже важливим, щоби посилити всі акції, зв'язані з його обороною.

МАТИ О. СЕРГІЄНКА ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО ПУБЛІЧНОЇ ОПІНІЇ СВІТУ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — На Заході опинився, поширюваний у самвидаві СССР, новий лист-звернення матері Олександра Сергієнка, Оксани Мешко, до публічної опінії світу з 5 січня ц. р., який подаємо повністю:

„Мій син Олександер Сергієнко, народжений 1932 року і засуджений негласним судом у Києві на 7 років суворого режиму і 3 роки заслання у періоді чергової кампанії політичних арештів на Україні і переслідувань творчої інтелігенції та працівників культури. Етапом засланий до Пермського табору ч. 36, вже через рік, ніби-то за порушення внутрішнього таборового розпорядження, кинутий на погибіль у Владимірську тюрму на три роки.

Сергієнко вже кілька років страждає від невиліччальної форми туберкульозу: у нього обосторонній туберкульоз легенів. Нелюдські умови, в яких його держать в тюрмі — справжня загроза для його життя, він їх не видержить. Адміністрація тюрми, іґноруючи приписи про утримання туберкульозних в'язнів, ще й загострює способи покарання важко хворого в'язня:

1. За написання місцевому прокуророві Образцову скарги-протесту в обороні побитого наглядачами в'язня Сергієнка покарали тритижневим карцером.

2. За те, що домагаючись статусу політичного в'язня, він відмовився від примусових робіт в камерних умовинах, де немає елементарних норм промислової санітарії, його перевели на утримання у суворому режимі на шість місяців, себто на голодовий режим — 19.5 коп. на день.

Тепер його довели до крайнього фізичного виснаження і загострення туберкульозу. Його морять голодом, дають йому уколи втивазиту, які при поганому харчуванні не лікують, але шкодять. Усе спрямоване, щоб вбити людину, яка не вчинила жадного антиконституційного злочину і зла суспільству.

Своєю професійною та суспільно-театральною діяльністю на полі рідної культури Сергієнко сіяв розумне, добре і вічне. Не дайте загинути людині-громадянинові!

Мати: Мешко-Сергієнко

5 січня 1976

П. С. Начальних тюрми Зав'ялкін.

Дмітрій Устінов призначений на міністра оборони СССР

Москва. — У четвер, 29-го квітня, Дмітрій Ф. Устінов, довголітній цивільний керівник мілітарно - індустріяльного сектора СССР, був призначений на пост міністра оборони Совєтського Союзу. Попередній міністер, маршал Андрей Гречко, помер на удар серця минулого понеділка. Похорон відбувся в четвер.

Призначення 67-літнього Устінова на пост міністра оборони здивувало багатьох західних спеціялістів, бо вони сподівалися, що буде ни сподівалися, що буде призначений професійний вояк, наприклад, маршал Іван Якубовський, який є головнокомандувачем військ Варшавського Пакту, або генерал Віктор Куліков, шеф штабу збройних сил СССР. Однак, Устінов має великий досвід у мілітарних справах, бо ще в 1941-му році, коли йому було тільки 33 роки, Сталін призначив його на пост комісара збросння і на тому пості він служив протягом Другої світової війни, а опісля був міністром збросння та міністром оборонної індустрії.

ЧОГО НЕ ДІЛИТЬ ОКЕАН...

ВЕЛИКДЕНЬ В ЗЛУЦІ З УКРАЇНОЮ ЧЕРЕЗ „ГОЛОС АМЕРИКИ"

Чікаго (Лука Костелина — рефлексії). — Святкування празника Христового Воскресіння в соборі свв. Володимира і Ольги в Чікаго було цього року своєрідним.

Було ще далеко до воскресної святої Літургії, а собор вже був виповнений парафіянами та прихожанами. Ті, що не знайшли місця в заповнених лавках, приміщувалися в алеях, у вестибюлі, на хорах, де хто міг.

Народу було багато, одначе панував великий спокій і тиша. Аж важко було собі уявити, що така велика кількість людей могла так спокійно заховуватися. Тільки видно було, як де-не-де, з-посеред юрби, то одна то друга особи витягали вгору голови, розглядаючись та ніби шукаючи за чимсь.

Коли прийшла хвилина починати воскресну святу Літургію, то спокій і тиша стали ще більш помітними. Була це якась дивна тиша. Здавалося, що кожний ніби перестав на мить дихати, щоб в тій тишині щось схопити, відчути, збагнути . . . А як початкові слова святої Літургії „Благословенне царство Отця і Сина і святого Духа, нині і по всяк час і на віки віків" сколихнули плесом тиші, то раптом, серед численної юрби народу, з'явилося помітне хвилювання. Забилися швидше серця. Можна було запримітити, як кожний кудись дивився, ніби навипередки, кудись далеко, ген поза стіни собору. І видно було, що люди дивилися не очима, а серцем, думками, уявою . . . переживаннями. У декого показалася сльоза. Поблизу прошепотіла жінка до чоловіка: „Вони є з нами, вони нас чують".

Це був образ злуки з Батьківщиною, з рідним народом, з своїм минулим, а для багатьох — з родиною. Хоч ця злука була на хвилях етеру через „Голос Америки", то вона була сильна, глибока і зворушлива. Відділені тисячами миль, одначе і парафіяни свв. Володимира і Ольги, і ті, що там далеко тулилися біля своїх радіоприймачів, відчували спільну духову злуку. Не важко уявити собі, що думали одні й другі,

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Правильна постановка

На іншому місці в цьому числі поданий в англійському оригіналі і українському перекладі повний текст запропонованої в Конгресі ЗСА резолюції для „належної кристалізації есенції і виїмкового значення Американської Революції для нашого часу та для майбутности у формі захоплюючої теми і клича". Резолюція визначає цю тему і клич, як: „ТРИВАЛА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ІМПЕРІЇ".

Резолюцію внесено у зв'язку з відзначуванням 200-річчя Американської Революції, яке сповниться 4-го липня ц. р. Це не є перша тема і перший клич з цієї нагоди. Як відомо, прийнятим уже раніше, хоч і без окремого схвалення в Конгресі, кличем є: „Пам'ятаймо про минуле — будуймо майбутнє!" Проте, для нас, громадян українського роду, як і для ряду інших етнічних груп східньоевропейського походження, країни і народи яких перебувають в совєтському імперіяльному домі неволі, запропонований в коментованій конгресовій резолюції клич таки найбільше відповідає і ми можемо та повинні його не тільки піддержати, але й використовувати, навіть без огляду на те, чи він буде схвалений Конгресом та чи законно зобов'язуватиме.

Клич бо цей, як і його мотивація, виразно говорять і вказують на те, що ідеали та цілі, що їх на благо народу З'єднаних Стейтів Америки здійснила Американська Революція 200 років тому, є сьогодні гаслом і ціллю змагань народів рабовласницької совєтської імперії. Нічого бо іншого не прагнуть і за ніщо інше не змагаються та не приносять гекатомбі жертв українці, білорусини, вірмени, грузини, азербайджанці, балтійці та всі інші поневолені Москвою народи, як власне за цю „тривалу незалежність від імперії".

Така правильна постановка справи не тільки заохочує нас до повної і масової участи у святкуваннях 200-річчя Американської Революції, але головно до використання цих святкувань для популяризації ідеалів українських визвольних змагань та здобування американської опінії й допомоги для них.

Це повинні мати на увазі та з цього скористати всі громади і, зокрема, наш Крайовий та місцеві Комітети 200- і 100-річчя.

Невикористана нагода

Недавно Департамент сільського господарства повідомив, що Совєтський Союз закупив в ЗСА додаткових 3.5 мільйона тонн зерна, точніше кукурудзи та пшениці, і правдоподібно закупить ще більше, бо минулого року в СССР зібрано тільки 140 мільйонів тонн зерна, замість запляновани́х 215 мільйонів тонн, і виглядає, що і цьогорічний совєтський урожай не буде такий, щоб задовольнити потреби твореного тепер з такою наполегливою жорстокістю „совєтського народу".

Вістка наводить на думку твердження деяких критиків закордонної політики теперішнього уряду ЗСА, що Вашінґтон, замість вповні використовувати високо розвинену американську економіку для скріплення Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), своєю торгівлею з СССР допомагає Москві стабілізувати захитану совєтську економіку, зокрема „витягає з біди" сколективізоване і дуже неефективне совєтське сільське господарство. Вони твердять, що така „закордонна економічна допомога" ЗСА для Совєтського Союзу дає Москві змогу присвячувати більше уваги і фондів для розбудови своєї мілітарної сили, яка на випадок війни була б звернена в першу чергу власне проти Америки.

Новий продаж зерна для СССР і можливість майбутніх продажів також пригадують слова адмірала Ельма Цумвальта, колишнього керівника оперативного відділу воєнної фльоти ЗСА, який кілька місяців тому заявив, що з уваги на те, що СССР конечно потребує американського зерна, технології та технологічного знання, уряд ЗСА повинен використовувати ці недостачі Совєтського Союзу під час усіх переговорів з Москвою, щоб змусити совєтських верховодів додержуватися підписаних ними міжнародних договорів та заставити їх погодитися на дійсно обопільне зменшення у видатках на узброєння та на дійсне міжнародне відпруження.

Приходять на гадку також слова совєтського історика - дисидента Андрея Амальрика, який минулого року у статті в „Ню Йорк Таймсі" радив Вашінґтонові за кожний бушель американського зерна чи за американське технологічне знання вимагати від Москви все більшої демократизації совєтського суспільства, зокрема вимагати пошанування політичних, національних та загальнолюдських прав своїх громадян.

Проте, уряд у Вашінґтоні не слухає цих добрих порад і не застосовує тих заходів, які могли б мати дійсно вплив на Москву, та не тільки хлібом допомогти поневоленим і голодним народам совєтської імперії. Ясно, що у виборчому році Президент не хоче втратити підтримки фармерів, які, задля заробітку, вимагають якнайбільшого експорту їхніх продуктів. Однак, як вказують деякі коментатори, Білий Дім повинен на першому місці ставити майбутнє добро цілої країни, дбати про безпеку не тільки ЗСА, але цілого вільного світу, а не пристосовувати закордонну політику до тимчасових вимог виборчої кампанії.

Болгарія проти обміну „людьми і ідеями"

Софія, Болгарія. — Болгарський журнал „Народна Культура" опублікував минулого тижня довшу статтю на тему зв'язків Заходу із Сходом, які мали б бути поширені у зв'язку з прийнятою декляраціею на Конференції безпеки і співробітництва в Гельсінках, яка передбачає ширший обмін людьми й ідеями. В редакційній статті журналу таку виміну відкидається і засуджується, бо, мовляв, західні „друзі культури" мріють знайти свобідніші шляхи для інтенсивного поширення своєї ідеології в соціялістичних країнах. Такий підхід Заходу, на думку авторів статті, „чужий духові Гельсінкської домовлености".

Любов Коленська

ДЗВІН НА ТРИВОГУ...

У ґалерії невільників — 15 республік Совєтського Союзу — поміж ними українська найбільш нестерпима совєтському урядові. Протягом років совєтського володіння, українці живуть під терором безупинної інквізиції: допитів, доносів, таємних схоплень, тортур у в'язницях, виснажливої праці у концтаборах, несамовитих знущань у „психушках", русифікації, духового та економічного винищування. З душі українського народу ввесь час намагаються вирвати стремління до свободи, любов до батьківщини, затерти свідомість національної окремішности.

У літературі та мистецтві скували свободу творчости, єдиний, існуючий там напрям — це накинений совєтською владою — соцреалізм. І хоча ця влада не опрокинула світочів давньої української літератури, одначе їх та їхні твори вона перелицьовує на „радянський лад", зараховує їх до „подвижників" комунізму, і викривлюючи їхню ідеологію, накладає на їхню творчість інше зовсім обличчя — чуже українському народові. Письменників, які не підкорилися совєтському режимові і мали силу не бути рабами — знищено, засилаючи їх у різні місця північної тайги, звідкіля вони вже ніколи не повернулись. Хоч би згадати великого майстра - драматурга Миколу Куліша, засланого в Колиму, якого пізніше регабілітовано, проте його твори ніколи більше не появились на сценах театру. Деяких письменників духово зламано, і вони, „розкаявшись", почали писати панегірики Кремлеві. „Соняшні клярнети" Павла Тичини залишились тільки... спогадом чудової перлини його поетичної творчости, яка, насильно задавлена, вже не могла знову проявитися. Сповнений скорботи вірш Юрія Клена „Молитва" — саме й відображує психічні тортури поета, якому забрано свободу слова, аналізуючи конфлікт розколення його творчої особовости.

А все ж іскра національного життя ще досі жевріла, іноді розквітаючи полум'ям спротиву... Тепер прийшов найсильніший удар і вирок смерти всім не-російським народам, а в тім й українському. Його виявили останні події: стаття академіка Академії УССР і редактора запляно́ваного другого видання Української Радянської Енциклопедії Миколи Бажана п. н. „Нове видання Української Радянської Енциклопедії". У ній Микола Бажан пише про „радянський народ, як нову історичну спільність людей", а про розвиток української культури, як „складову частину всієї радянської соціялістичної культури". Доказ етноцидних цілей цього другого видання — це інформація Бажана, що цим разом енциклопедія появиться не тільки українською, але також російською мовою — „мовою міжнаціонального єднання всіх народів Радянського Союзу".

Про це свідчить дальше еляборат В. В. Лихолата і В. В. Комаренка п. н. „Основні напрямні у висвітленні проблеми Радянський народ — нова історична спільність людей", в якому покладено „непохитний аксіом", що „радянський народ має єдину соціялістичну батьківщину, економіку, єдину за змістом культуру, загальну державу і мету". Про це свідчить виступ на останньому з'їзді Компартії України її секретаря Володимира Щербицького та інших, які говорили російською мовою. Ці та інші події потверджують рішення кремлівських верховодів остаточно зліквідувати всі неросійські народи рабовласницької совєтської імперії, „злити" їх в один формально „радянський", а фактично російський народ.

Київський журнал „Україна" за квітень ц. р., йдучи за кличем „злиття націй", — в унісон гомонить про „єднання народів". У статті п. н. „Почесний обов'язок радянського митця" пишеться про III з'їзд кінематографістів України, на якому лавреат державної премії УССР ім. Т. Г. Шевченка, Тимофій Левчук, промовляючи, „виявив прагнення всіх кінематографістів увійти у складний духовний світ радянської людини", обов'язком яких є „зуміти в досконалих, завершених художніх образах відбити найсуттєвіші риси радянської людини, нашого радянського способу життя". Це ще не все. Тимофій Левчук зазначив, що треба докласти „ввесь дар душі до того, щоб виконати почесний обов'язок радянського художника". Читаючи цю статтю не важко догадатися про який „народ" тут мова...

А от інша стаття, п. н. „Грані братерства", в якій мова про розвій промислу в Чехо - Словаччині і зацитовано слова генерального секретаря ЦК КПСС Л. Брежнєва із XXУ з'їзду Комуністичної партії:

„Одним із невичерпних джерел динамічного розвитку Чехословаччини є використання досвіду радянського народу у будівництві соціялізму".

В статті з господарчої ділянки п. н. „Кроки творення", сказано: „А засів нині особливий. В ньому буяє могутній порив творення, на яке надихає радянський народ історичні креслення XXУ з'їзду". Або: „Квітує квітень. Радянською країною крокує перша весна десятої п'ятирічки". Отже, в друкованому слові журналу „Київ"... — „квітує" продумана кремлівськими народовбивцями „радянська людина'.

Найбільш знаменна стаття Михайла Логвиненка п. н. „Перші у лавах атакуючих". Автор заявляє, що одне з почесних місць у боротьбі за утвердження ідеалів марксизму - ленінізму належиться діячам літератури та мистецтва. Мовляв, „радянська б а г атонаціональна культура" здобула славу тим, що „поставила в центр мистецького зображення новий тип людини — борця за інтереси трудящих". М. Логвиненко підтверджує цю тезу тим, що за словами Павла Тичини в образі комуніста бачимо цілком нову особистість, „в якій сходяться в одне: соціяльна справедливість і любов до людей праці, почуття партійности, пролетарського інтернаціоналізму, дружби народів. Жадна з цих моральних політичних якостей не може існувати в особі комуніста відокремлено"...

Відтак у цій самій статті ще одні промовисті слова, в яких сказано про те, що в останніх роках в літературній творчості, в кіні, в театрі „був глибоко правдиво показаний подвиг радянського народу у Великій Вітзняній війні". Значить, партія високо цінить лише таку „творчість", яка безустанно підкреслює „потребу мужности для нових і нових поколінь радянських людей".

У цій же статті М. Логвиненкові замало стверджень про подвиги совєтської літератури, у нього ще прокидається бажання вдарити по „буржуазній критиці" і він її лає, пишучи: „Буржуазна критика не випадково веде атаки насамперед на принцип партійности літератури, на образ героя - комуніста, представляючи її читачам в перекрученому вигляді, позбавленім нібн всього людського, аскетичним, надто „офіційним" тощо. Ми добре розуміємо чим вони керуються: не історичні факти їх цікавлять (як і не художня якість), а зовсім інше — як принизити ідейно - виховне значення нашої художньої літератури. Героїка людини, здатної до останнього подиху боротеся за ідеї комунізму в боях і труді, дратує, лякає ідеологів буржуазії".

Таких статтей у цьому журналі більше і в усіх домінує назва новоствореного „єдиного радянського народу". Немає згадки про національну приналежність, начебто обговорювано народ з іншої фантастичної плянети...

У зв'язку з цим пригадується один епізод з минулого.

У листопаді 1939 року вибухнула війна поміж Совєтським Союзом і Фінляндією. Тоді в нашому помешканні у Львові, з родиною мешкав капітан Червоної армії, азербайджанець. Його покликано на фронт. Прощаючись, він сказав: „От лихо нашому і вашому народам. Нас, азербайджанців, і вас, українців, завжди висилають на найбільш затяжні фронтові позиції. І переважно вони там за ніщо і безслідно гинуть. Стверджуючи їхню смерть урядово, подають тільки ім'я і прізвище, та згадають, що згинув вояк Червоної Армії. Але хто по національності — не ... треба". Опісля він високо вгору підніс свого малого сина і сказав: „Колись, мій Яшар виросте і буде генералом, а тоді скаже своє слово — слово азербайджанця. Бо ми народ гордий і свободолюбний"...

Очі його дружини Наді кудись перелякано гляділи в простір, мовляв, вона не чує слів, тільки її рука судорожно придержувала свою доню Замфіру. У дітей тоді були імена азербайджанські, не російські...

Сьогодні, у час, коли совєтське „начальство" насильно хоче створити „єдиний радянський народ", по всьому світу повинні загомоніти дзвони на тривогу, як ще тоді в Україні, коли дзвони перестерігали населення, що надходить навала руїнницьких орд. Нині існує більша загроза, бо коли впору світ не зрозуміє і не дасть відсічі, тоді зникнуть з лиця землі неросійські народи совєтської імперії, які записали стільки славних сторінок історії та дали такий пребагатий і всебічний вклад у вселюдську скарбницю.

І. Свіг

АЗІЙСЬКА „КУБА"

(2)

Від довшого часу Таїлянд має труднощі у своїх північних провінціях, де зосереджені дрібні племена, зокрема важливий є нарід Карен, що незадоволений адміністрацією. Ця адміністрація складається головно з населення племени Таї, яке захопило владу в 1932 році. Ворожнеча між племенами залишилася досьогодні. Тепер положення погіршилолося тим, що американці мають залишити свої воєнні бази і передати їх в адміністрацію сучасному урядові, що стоїть перед переведенням загальних виборів до парляменту. Отже, доля уряду залежить від виборів, які відбудуться у квітні місяці. Приватно говориться, що вихід американців з баз можливо є тимчасовим політичним ходом, хоча думки щодо цього поділені.

На протязі років наявність американських військових баз у Таїлянді мало сприяла воєнному урядові у підготовці переведення реформ у країні, і уряд не подбав як слід про забезпечення країни для мирного, стабільного життя. А треба все мати на увазі, що Таїлянд є четвертою країною у світі у продукції рижу та також експортує багато цінних руд, тикове дерево і має поклади газу. Економічно країна потенціяльно дуже багата, але не використовує своїх можливостей. Таїлянд у підривній програмі Ганою є на першому місці, проти нього ведеться пропаганда словесна, радіо, в пресі та іншими засобами, щоби знищити стабільність країни, внести недовір'я до уряду взагалі, перевести акцію підготови ґрунту для воєнних операцій, але спочатку, звичайно, „тихою сапою", щоби не звертати на себе уваги. Безперечно, Ганой здобув для того велику практику, ведучи успішну диверсію в Південному В'єтнамі.

Для можливих воєнних операцій Ганой має досить війська, людей для партизанки. Вже сьогодні ці останні діють у північних провінціях Таїлянду. В часі в'єтнамської війни ці партизани діставали допомогу від китайців через кордон, що проходить в джунґлях, та який дуже важко охороняти, контролювати та і взагалі — знати, що там діється. Китайці збудували, між іншим, в сусідньому Ляосі шлях для автомобільних транспортів.

Постає питання, як будуть поводитися далі китайці? Чи ці пляни Ганою мають в Китаї піддержку для експансії, чи може, — як деякі політичні лідери в цих п'яти країнах надіються, — Пекін не хоче влазити в такі авантюри, маючи важливіші справи — боротьбу за впливи з Москвою. Все є можливе в такій боротьбі за впливи.

Безперечно, Китай має підстави не довіряти Совєтам. Він стурбований їх акцією - експансією Москви в південносхідній Азії. Можливо Китай робитиме заходи перешкодити Москві, але як далеко і чи має на те засоби, коли в самій країні існують ускладнення, — суперництво поміж провідними лідерами, що виникло після смерти Чжоу Ен-лая.

Найліпша ситуація є в Індонезії та почасти на Філіппінах, бо в обох цих країнах комуністичні сили майже не існують. У Філіппінах закінчується переведення земельних реформ, і тим створюється ліпше положення для селянства. Тут має також значення релігійна стабільність — Католицька Церква, добре фінансове положення і справна адміністрація, перебрана від американської колоніяльної адміністрації, що правила країною майже 50 років (від 1896 р. до 1946 р.).

В 1934 році американський Конґрес виніс постанову про потребу надання незалежности Філіппінським островам. Тихо - океанська війна та японська окупація островів затримала цей акт незалежности. Японці пробували грати на цих аспіраціях філіппінців ,але без великого успіху, бо воєнна окупаційна адміністрація була дуже жорстока, так само як в Індонезії. Японці переводили тоді пропаганду, використовуючи расові різниці, але філіппінці створи-

(Закінчення на стор: 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Ще про оборіг

Надрукований на початку квітня ц. р. у кількох числах „Свободи" есей чи нарис Івана Івахова „Оборіг", викликав, як довідуємось, жваве зацікавлення серед читацького загалу, зокрема серед тих читачів, які особисто мали нагоду користуватись оборіжними, нагодами і пригодами. Треба підкреслити, що оборіг займає тривале місце в українській літературі, згадати б лише прекрасне оповідання Івана Франка, „Під оборогом". З сучасних українських письменників наш незабутній колеґа, сл. п. Василь Софронів - Левицький, теж назвав збірку своїх сценічних творів — „Під веселим оборогом".

Що можна закинути авторові есею, це те, що він не дав необізнайомленому з архітектурою оборога читачеві детального опису цього будинку. Замало сказати, чи написати, що це „солом'яний дашок на чотирьох стовпах". Треба було пояснити, що оборіг займав на господарстві таку саму позицію, що її займає, для прикладу, в Джерзі Ситі, Українська Будівля або союзовий хмаросяг. Зокрема серед літа, коли возили сіно, або на початку осени, коли позвозили снопи з поля, дашок на чотирьох стовпах-обороживах під'їжджав високо вгору і височів над іншими будинками, ніби висока дзвіниця чи якась башта з козацьких часів. Гадаю, що до змістовного есею колеґи Івахова слід було додати фото оборога, а якщо редакція такого не посідала, надворний мистець „Свободи", Богдан Титла, повинен був нарисувати відповідний шкіц.

Беззастережно погоджуюсь з шановним автором, що оборіг займав ключову позицію в побутовому і культурно - товариському житті галицького села. Тут ще треба відмітити, що в 30-их роках, коли в селі з'явилися радіоапарати „на кришталь", тоді на деяких обороживах замаяли антени, що заповідало добу модернізації нашого села. Все ж таки важко погодитися з твердженням автора, що на свіжому сіні можна було добре виспатися. Ще фейлетоніст Федь Триндик звертав на це увагу у львівському „Новому Часі", що спання на сіні заперечує пословицю „Як собі постелеш — так виспишся". „На сіні, — писав колеґа Триндик, — ти постелиш собі добре, а виспишся погано, бо сіно, коли воно свіже, западається під тобою, внаслідок чого прокидаєшся цілий поломаний після такої ночівлі".

Ну, але наш друг Федь Триндик був пан з міста, що не тримав ближчих контактів з природою і звідси походять його уболівання. А, взагалі, есей І. Івахова, це цінний вклад в оборіжну літературу і заслуговує на те, щоб його перекласти на англійську мову.

Ікер

ПЛАСТОВЕ СВЯЧЕНЕ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заходами Пластової Станиці і Пласт-прияту тут в неділю, 9-го травня ц. р. о год. 2-ій по полудні в Авдиторії школи св. Юра, 215 Схід 6 вулиця, відбудеться традиційне Пластове Свячене з мистецькою програмою, що її приготовляє пластова молодь. Технічною частиною Свяченого займаються пані з Пластприяту. Вступ: дорослі 4 молодь 2 доляри.

Мирослав Прокоп

ПРО ТАК ЗВАНИЙ СОВЄТСЬКИЙ НАРОД

7

Ця таблиця розкриває відмінну структуру, з одного боку, росіян, а з другого — неросійських народів СССР. Особливо це видно у співставленні міського та сільського населення поодиноких народів й у кількості робітництва. За винятком Естонської ССР, Російська СФСР має найвищий відсоток робітників і найнижчий відсоток колгоспників. Якщо ж ідеться про робітників усіх галузей, також промислових, російської національности в РСФСР, то тут росіяни випереджують усі інші народи СССР, що мають свої союзні республіки. У цьому відношенні Українська ССР була в 1959 році на шостому місці, якщо йдеться про число робітництва, але наше становище було багато гірше, коли взяти до уваги робітників української національности в УССР, зокрема тих, що працювали у промисловості. Хоч робітництво творило тоді 41% населення УССР, українців серед них було тільки 34%, а працюючих у промисловості лише 15%. Випереджали нас тоді щодо промислового робітництва у своїх республіках, крім росіян, також лотиші вірмени й естонці.

Немає рівности між народами СССР також за критерієм їхнього членства в КПСС. Росіяни мають вищий відсоток серед членів партії (аж 61,0) від їхнього відсотка серед населення СССР (53,3%). Тут з ними можуть рівнятися з народів , що мають свої союзні республіки, тільки грузини. Усі інші мають менше членів КПСС, ніж це відповідало б їхньому відсотковому уділові серед населення СССР. Наприклад, українці творили в 1970 році 166,9% населення СССР, а їхній уділ у КПСС становив 15,9%. Ще більш важливе те, що росіяни обіймають найбільш вирішальні позиції в партії, головне в апаратах ЦК КПСС, а також і союзних республік, а в самому центрі влади, в секретаріяті ЦК КПСС, були в 1975 році люди виключно російської національности.

Панівне становище росіян віддзеркалюється, врешті, й у числі друкованої літератури російською мовою. Свідчення про це дає таблиця ч. 3.

Таблиця ч. 3

Книжкова і газетна продукція мовами народів СССР у 1973 році у відсотках

мова	книжки і брошури, друковані одиниці	періодичні і продовжувані видання, в тому ч. журнали /без газет/	газети /число одиниць/	річний тираж газет
російська	80.4	85.4	62.3	80.7
українська	3.9	2.9	20.0	7.8
білоруська	0.6	0.5	1.6	0.8
узбецька	1.2	0.5	1.9	1.7
казахська	0.8	0.5	1.9	0.8
грузинська	1.9	1.6	1.5	1.5
азербайджанська	1.2	1.4	1.2	0.9
литовська	1.6	1.7	1.0	0.9
молдавська	0.7	0.3	0.8	0.6
лотиська	1.4	0.8	0.6	0.6
киргизька	0.5	0.3	0.6	0.3
таджикська	0.4	0.2	0.6	0.4
вірменська	1.0	1.0	1.0	0.8
туркменська	0.4	0.2	0.2	0.3
естонська	1.8	1.6	0.3	0.6

Наведені в таблиці числа друкованого слова мовами народів СССР треба розглядати, пом'ятаючи, що росіяни творять 53,3% совєтського населення Союзу, але мають понад 80% друкованих російською мовою книжок, брошур, журналів та тиражу російськомовної преси. У порівнянні з цим українською мовою (а українці — це майже 17% населення СССР) друкується тільки 3,9% книжок і брошур та 2,9% журналів і продовжуваних видань. Слід мати на увазі й той факт, що левина частина цих публікацій українською мовою — це безвартісна т. зв. політична література (промови вождів та ін.) наскрізь макулятурного типу. Те, що українською мовою виходить 20,0% газет, може створювати ілюзію рівности. Насправді так не є, бо річний тираж тих газет становить тільки 7,8% тиражу всієї преси, що друкується в СССР. Подібне становище й з мовами інших неросійських народів, за винятком балтійців і грузинів.

Нерівність між народами СССР у згаданих ділянках життя посилюється тим, що КПСС прагне до послаблення національних відмінностей неросійських народів і зміцнення усього, що зближує їх з Росією. Звідсіля постійна війна КПСС проти історії, традиції, культурної спадщини, мови неросійських народів шляхом їх фальшування або замовчування визвольної боротьби проти царату совєтського режиму, обвинувачення їх у т. зв. буржуазному націоналізмі (таких закидів проти росіян не висувають навіть тоді, коли вони проповідують найбільш шовіністичні теорії вищости, доведені до меж расизму), а також проповідування поглядів про нерозривну єдність неросійських народів з Росією, про їх культурну залежність від неї, про начебто безкорисну допомогу російського народу іншим і под. Такі теорії мають приводити до утворення комплексу меншевартости серед неросійських народів і рабської підлеглости Росії.

(Продовження буде)

[5] Z. Katz, R. Rogers, F. Harned, Handbook of Major Soviet Nationalities. New York - London, 1975, p. 449.

* Обчислено на підставі Народное хозяйство СССР в 1973 г., Москва, 1974.

Концерт піяністки Ірини Пелех

В неділю 8-го лютого ц. р. в авдиторії при церкві Христа Царя у Філядельфії відбувся концерт студентки Музичного коледжу при Темпел університеті молоденької піяністки Ірини Пелех.

Уже на самому початку гри на фортепіяні Ірини Пелех я могла ствердити, що ряди наших молодих талановитих піяністів збагатилися новим першорядним виконавцем.

Ірина Пелех зуміла легко засвоїти усі технічні вимоги, що їх сьогодні ставлять до піяністів, тонкі нюанси удару, плястичну та прецизну ритміку й прецизну педалізацію. З усім тим поєднується в неї добра і певна пам'ять, свобідний, не пересадний темперамент і шляхетний шліф, конечний для віртуозів.

З усіма тими прикметами Ірина Пелех була дуже добрим виконавцем творів коронкового Скарлятті, Бетговена „Аппасіонати" Сонати оп. 57, як і прекрасним виконавцем брилянтного стилю Концертового Етюда Паганіні-Ліста ЕС-дур.

В програмі концерту були теж твори Брамса: „Капріччіо оп. 76, ч. 2 Б-моль", „Інтермеццо Е-моль" та Шумана „Іпокката оп. 7", у яких технічна плястика заблисла так само, як у інших творах.

В надцатку прекрасно звучав Дебюссі „Фаєрверки", у якому піяністка заблистіла кольорами звуку.

Відносно виконання творів українських композиторів Барвінського, Нижанківського і Кос-Анатольського можу скласти піяністці признання за прекрасне, як не можна краще відповідаюче інтенціям композиторів виконання, яке залишило у добірної публіки високовартісні мистецькі враження.

На залі був теж приявний професор Ірини Пелех, професор із Музичного коледжу д-р Юрій Сіментовський з ріднею.

Китиця прегарних квітів була подякою за насолоду цього вечора.

Наталія Котович

КОНЦЕРТ З НАГОДИ 200-РІЧЧЯ ЗСА У ГЛЕН СПЕЙ

Глен Спей, Н. Й. — Заходами Громадської Ради Українського Села в Глен Спей тут в суботу, 15-го травня ц. р. о год. 3.30 по полудні в залі Пітісн Кемп відбудеться з нагоди відзначення 200-річчя Американської Незалежности Великий Концерт, в програмі якого візьмуть участь: стейтовий сенатор Е. Мейсон — святочна промова, хор „Думка" з Ню Йорку, диригент Семен Комірний, танцювальний ансамбль „Верховинці" Осередку СУМА в Ню Йорку (хореограф О. Генза), Христина Осадца-Павксіс—меццо-сопрано, Ізя Павлюк — балерина, Рома Грабарчук, Франк Шварц і Джан Ван Башкірк — фортепіяно.

ПРОЩА ДО ФАКС ЧЕЙСУ

Факс Чейс, Па. — В неділю, 9-го травня ц. р. між год. 8:30 рано і 5-ю по полудні тут у посілості Сестер-Василіянок — 710 Факс Чейс ровд, Факс Чейс Менор — відбудеться велика Проща в День Матері, до участи в якій Сестри-Василіянки запрошують українське духовенство, парафіян, школи, організації і всіх зацікавлених. В програмі передбачено: релігійні відправи біля манастиря і каплиці, Архиєрейська Служба Божа з участю Владик, благословення води біля ґроти, спільна вервиця, Хресна Дорога, процесія до ґроти з відспіванням Молебня тощо.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Hearings Set On Fenwick Bill To Monitor Helsinki Accord

Rep. Millicent Fenwick has announced that a May 4th hearing has been scheduled on the bill she introduced to establish a Commission to monitor the human rights privisions of the Helsinki Accord. The hearing will take place on May 4, 1976 at 2 p.m. in room 2172, Rayburn House Office Building, Washington, D.C.

Congresswoman Fenwick urges that mailgrams about the need and structure of the Commission be sent immediatly to:

International Relations Committee
Subcommittee on International Political and Military Affairs
2170 Rayburn House Office Building
Washington, D.C. 20515.

The New Jersey Committee for the Defense of Valentyn Moroz urges that Ukrainian Americans express support for the Fenwick Resolution No. 9466 and request that the document be moved out of the committee for a floor vote.

New Jersey Committee
For the Defense of
Valentyn Moroz

В першу болючу річницю смерти моєї
Улюбленої і Невіджалуваної Сестри

бл. п.

Лесі Пужак-Огоновської

складаю 40.00 долярів на УВАН у ША

Марія Пужак-Величко

Ділимося болючою вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 14 квітня 1976 р. з волі Всевишнього відійшла у Вічність, після довгої і тяжкої недуги, на 69-му році свого трудолюбивого життя, наша Найдорожча Дружина і Мама

бл. п.

ЛІДІЯ з КУЦЕРИБІВ ДМИТРИШИН

народжена в Перемишлі, Україна і бувша учителька на Рідних Землях.

ПОХОРОН відбувся дня 19 квітня 1976 р. з церкви св. Константина в Міннеаполісі, Мінн. на цвинтар св. Антонія.

В глибокому смутку:
Муж — ОСИП
Швагер — о. СТЕПАН
Син — БОГДАН
Невістка — ДЖЕНИС
і РІДНЯ в Україні та Польщі

ВАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є будучність, в нашій громаді Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу і вільному світі нового вільного члена!

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Друзів і Знайомих, що 18 квітня 1976 р. упокоївся в Бозі, прийнявши Найсв. Тайни, у 79-му році життя, наш Найдорожчий Чоловік, Батько, Тесть, Стрийко, Вуйко, Дідуньо і Прадідуньо, кол. старшина УСС, член багатьох українських товариств

св. п.

о. ПАВЛО ТЕОДОРОВИЧ

кол. парох Девятина в Югославії, Кіпнева, повіт Камянка Струм., Зах. Україна, душпастир таборів переселенців у Німеччині, сотрудник у Вотервліті й Філядельфії, парох Трою, Н. Й. Похорони відбулися 22 квітня у Трою.

опечалені: Дружина — ВІРА, доньки, син, невістка, зяті, внуки, правнуки, свояки в Америці, Канаді, Україні та Югославії.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Успіх Томи Гриньків

Коли Тома Гриньків кладе свої пальці на клявіші, з яких видобуває перші звуки інструменту, зразу створюється враження, що він органічно зв'язаний з фортепіяном, що має з ним щирий, безпосередній контакт. Удар в нього глибокий і м'який, що з тонкою педалізацією створює співне, заокруглене звучання. Концерт Т. Гринькова відбувся в Юніон, Ню Джерзі, 21-го березня ц. р. в акустичній залі Конетикат Фармс Скул.

В прелюдії Баха-Сільоті наш піяніст наслідував звукові кольори органових реґістрів, що, підсилені контрастовою динамікою, викликали враження величавости.

З якою теплотою і сердечністю виконував Т. Гриньків безпретенсійну сонату А-дур Шуберта! Скільки надхнення і мистецької інтуїції в молодого піяніста!

Від поєдинчого, проте глибокого Шуберта Т. Гриньків перейшов до віртуозно-театрального Ліста, ,,Долину Обермана'' якого виконав з розмахом і блискучою технікою.

В польонезі-фантазії Шопена Т. Гриньків виявив себе переконливим романтиком, відтворюючи цей твір стилево, помистецьки.

З великим зацікавленням і радістю слухали ми виконувані українські твори. В сонаті Л. Ревуцького, в якій традиційність і модернізм зливаються в одне, — Т. Гриньків в своїй інтерпретації оживив героїчні моменти з їхніми грайливими переливами. Наш піяніст грав цю сонату з вогнем, з ентузіязмом.

Три етюди В. Косенка, написані піяністично, але технічно нелегкі, були виконані оригінально, з темпераментом!

Наддатками Шопена Революційним Етюдом і Ноктюрном Т. Гриньків захопив публіку.

Т. Гриньків знайшов себе в українській духовості і та духовість надає його грі поетичну красу, шляхетність і соняшність. У нього є всі властивості українського таланту.

Дарія Гординська Каранович

Владика Йосиф Шмондюк взяв участь в похоронах бл. п. Ярослави Зарицької

Бруклин, Н. Й. — 1-го квітня ц. р. по Бруклині і Ню Йорку ширилася сумна вістка, що по тяжкій і довгій недузі померла Ярослава Зарицька.

Всі знали про нещасливий випадок мгра Я. Зарицької та сподівалися, що її організм переможе недугу, і ця невтомна трудівниця знову працюватиме в прекрасному будинку цілоденної парохіяльної школи, в якій приміщується і школа українознавства, яка також була під опікою Я. Зарицької.

В Панахиді, яку в неділю відправляв о. монсеньйор Клемент Прийма і місцевий парох о. Юрій Бінковський в похоронному заведенні Ґаршви, взяла участь майже ціла парохія, щоб попрощатися назавжди зі своєю провідницею.

Від 21-го Відділу СУА прощала Покійницю, постійну касирку і душу всієї праці, голова Відділу учителька Марія Михайлів.

Отець Любомир Мудрий з Озон Парку і о. Ю. Бінковський відправили в понеділок 5-го квітня Парастас в церкві св. Духа, яку виповнили по береги бруклинці та численні гості з Ню Йорку. Змістовну промову про Покійну по-українськи виголосив о. Л. Мудрий, а по-англійськи — о.Ю. Бінковський.

Окремі кляси цілоденної школи попрощали свою опікунку в понеділок в похоронному заведенні; у вівторок навчання не відбулося, бо всі учительські сили взяли участь у похороні.

Похоронні Богослужби відбулися у вівторок 6-го квітня в церкві св.Духа, до якої ще в понеділок на Парастас привезли з похоронного заведення Ґаршви труну з тілом Покійної. Похоронну Службу Божу відправив Стемфордський Владика Йосиф Шмондюк в співслуженні з о. монсеньйором Емілем Монастирським і о. Юрієм Бінковським. Понад двадцять авт та один автобус везли тих, які бажали відпровадити Покійну на український католицький цвинтар в Гемптонбурзі, Н. Й.

Там похоронні Богослужби відправив Владика Йосиф Шмондюк в [redacted]служінні з о. монсеньором [redacted] Манастирським і о. Ю. [redacted]ським.

Від Укра[redacted]ого Лікарського Товарис[redacted]івнічної Америки промо[redacted] д-р Василь Кіналь, а від[redacted]клинської громади — Бог[redacted]Карась.

В сусідньому містечку Гошем на тризну прибуло коло 130 осіб. Прийняттям провадив інж. Василь Кунда, який одружений з племінницею Покійної, донькою минулого року померлої Ірини Павликовської.

Молитву провів Владика Йосиф Шмондюк. Під час тризни промовляли: Стефанія Пушкар згадувала Покійну, як ученицю гімназії у Львові, підкреслюючи її працьовитість та обов'язковість; проф. Василь Пасічняк промовляв від Управи Товариства за Патріярхат, пані Люба Магун — від Окружної Ради СУА; колишній прем'єр Юліян Ревай — від Українського Наукового Інституту, директор Степан Стецик — відцілоденної парафіяльної школи і від школи українознавства.

Вкінці промовив Владика Йосиф Шмондюк, який з подивом оцінював працю Ярослави Зарицької, яка, мабуть, не має в цілій Америці собі рівних, які зуміли б втримувати цілоденну школу, не маючи за учительок черниць. Бруклинська школа затруднює світські учительські сили, яких треба дорожче оплатити, як монахинь. Владика Йосиф твердив, що Ярослава Зарицька зберегла цю школу тоді, коли вона була майже зліквідована.

Про Покійну Ярославу пишеться в парафіяльному бюлетені, що її особа була всюди і при всіх. Вона була активним членом кожної громадської організації в Бруклині. Вона не жаліла часу і здоров'я, її фінансова допомога була велика. Під її рукою школа стала одною з найкращих в околиці. Вона працювала в Об'єднанім Комітеті Українських Організацій в Бруклині, в Школі Українознавства, в 21-му Відділі СУА.

Працювала вона і всюди там, де треба було щось зробити для Церкви чи для української громади і народу.

Цієї праці навчилася вона в домі свого батька д-ра Івана Макуха, сенатора до варшавського сойму, відомого політичного і громадського діяча, тлінні останки якого вона перевезла з Німеччини на цвинтар в Гемптонбурзі, і тепер сама біля нього спочила навіки.

Єпископ Йосиф дякував тим, що своєю присутністю звеличали похорони Покійної. Від родини дякував Владиці інж. В. Кунда. Він склав подяку всім тим, що віддали останню прислугу Покійній. Всім дякував чоловік Спочилої д-р Мирон Зарицький.

Владика Йосиф молитвою закінчив тризну.

(лл)

ЧОГО НЕ ДІЛИТЬ ОКЕАН...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

коли неслася воскресна пісня ,,Христос Воскрес із мертвих . . .''

Це було спільне святкування Великодня парафіянами свв. Володимира і Ольги та рідними на Батьківщині. Те спільне святкування уможливив ,,Голос Америки'', що на протязі цілої години з собору свв. Володимира і Ольги в Чікаґо передавав в Україну відправи воскресної святої Літургії. Злучені в своєрідний спосіб, ми спільно молилися: вони там, а ми тут. Цікаво, скільки людей молилось за прощення своїх гріхів, а скільки, як той чернець, про якого писав Тарас Шевченко:

,,Перехрестився, чотки взяв
І за Україну молитись
Старий чернець
пошкандибав''.

Воскресну святу Літургію відправив о. крил. Маріян Бутринський в сотрудництві отців — о. д-ра Івана Телявського та о. Івана Кротеця. Під час Літургії співав церковний хор ,,Прометей'' під дириґентурою проф. Романа Андрушка.

Коли о. Бутринський підійшов до мікрофону, щоб виголосити проповідь, відчуття злуки з Батьківщиною стало сильніше. Творилося враження, що це не отець говоротиме, а кожний з нас. Можливо тому й звучало зворушливо, як отець почав словами: ,,Вітаю Вас, наші любі браття й сестри в Україні, нашим традиційним українським великоднім привітом — Христос Воскрес''! Обмірковуючи долю нашої Церкви, о. Бутринський відмітив, що ,, . . .її вірні стояли перед різними судами. Кожний із цих судів клав її до гробу. І коли на деякий час завмирала Вона в одній частині землі, то воскресала в другій''. І щоб подати надію рідним він додав словами: ,,Вона воскресає у вільному світі, щоб одного дня радісну вістку Великодня передати своїй Матері — Церкві в Україні, яка, без сумніву одного дня воскресне''. Отець Бутринський запевнив наших рідних, що ми тут молимося за них всіх, кличучи до них: ,,Кріпіться! Бо так, як воскрес Христос, воскресне його Богом бережений Український Народ''. При кінці отець передав в Україну благословення й привіт від нашого спільного батька, ісповідника Христової віри, патріярха Иосифа Сліпого.

Злука на хвилях етеру з рідними в Батьківщині тривала одну годину. У той час злуки снувалися різні думки.

Христове Воскресіння — це великий тріюмф! Це свято перемоги! Ми відчуваємо цю незбагнену перемогу у звуках дзвонів, в мелодіях воскресних пісень, у нашому піднесеному настрої. Але наскільки був відмінний стан перед Христовим Воскресінням. Чи могло бути щось страшнішого, як той день, коли розп'яли були Бога-сина? Тоді здавалося, що тріюмфував сам сатана. Який страшний був цей день! Навіть чорні хмари заслонили були небо, ніби ховаючи перед Богом-Отцем нікчемний людський вчинок. Та ті, що вірили у Нього, не лякалися. Тому для них Христове Воскресіння було дійсною перемогою, яка допомогла їм зрозуміти зміст людського життя, і стати свідками цього великого чуда для майбутніх поколінь.

Сьогоднішній стан на Україні, — хіба не подібний він до страстних днів? Здається, як колись, тріюмфові ворога на нашій землі немає меж. Які жахливі картини: тюрми, заслання, психіятричні заведення для здорових людей. Це не картини, це цвяхи, що колять тіло нашого народу. Русифікація охоплює кожний куток української землі. Здається, що перестала дихати українська тисячолітня культура. Чи може бути більша наруга над народом, як та, що її сьогодні переживає наш народ?

Сьогодні більше, як коли небудь, Христове Воскресіння, як перемога, повинно кріпити нашу віру, що прийде український Великдень — перемога нашого народу. Чи чуєте, що каже Симоненко?

,,Народ мій є, народ мій
завжди буде,
Ніхто не перекреслить
мій народ''.

Оці пророчі слова дають силу і нам, і рідним на Батьківщині, перенести ці тяжкі часи.

Величне буде свято Христового Воскресіння, коли святкуватиме його вільний український народ. Тоді, розкинені в ,,чужому'' світі, будемо ми сидіти біля наших радіоприймачів і прислухатися до переможної пісні ,,Христос Воскрес'', яка нестиметься на хвилях етеру цим разом із Києва і Львова. Це справді буде свято перемоги. І тоді також покажеться сльоза.

Це буде сльоза радости . . .

Президент Форд найбільш популярний з усіх кандидатів

Ню Йорк. — Опитування, переведене в першій половині квітня ,,Ню Йорк Таймсом'' та ,,Сі-Бі-Ес Нюз'', виявило, що з усіх кандидатів на пост президента, республіканських і демократичних, найбільшою популярністю втішається президент Джералд Форд. Хоча кілька місяців тому існували сумніви, чи Форд навіть буде номінований Крайовою Конвенцією Республіканської Партії, то останнє опитування вказує, що тепер до великої міри зникли сумніви щодо його компетентности та здібностей на пості президента ЗСА. Опитування виявляє, що президент Форд тепер навіть більше популярний від будь-якого демократичного кандидата.

Щодо демократів, то опитування виявило, що тільки сенатор Гюберт Гомфрі з Міннесоти, який ще формально не проголосив своєї кандидатури, та колишній губернатор Джорджії Джіммі Картер мають дійсні вигляди здобути номінацію Демократичної партії.

АЗІЙСЬКА ,,КУБА''

(Закінчення зі стор. 2-ої).

ли дуже добру та широку партизанку проти японців, яка пізніше відіграла велику ролю у закінченні війни на Тихому океані, створюючи підготову до морських десантних операцій Америки.

Ставлення Совєтів до проблем цих п'яти країн (Таїлянд, Філіппіни, Маляї, Сінґапур та Індонезія) було і є неґативне, якщо говорити про уряди цих держав та їх політику щодо ЗСА. Москва все ще мріє про здійснення мрій давнього Резанова, керівника аляскінської компанії, заснованої українськими шляхтичами м. Рильська Шелеховим та Ґоліковим. Це був початок минулого століття; тоді то були задумані широкі пляни: захват Каліфорнії, переведення експедиції Крузенштерна на Тихому океані, візити до Гаваїв, отже пляни зробити Тихий океан ,,русским морем''. На щастя всього людства ці пляни пішли нінащо: спротив молодої американської держави та Британської імперії, що вже сиділа міцно у Ванкувері, виявився засильним для Росії...

Совєти сьогодні оперують тільки більш модерною зброєю, розбудованою фльотою та своїми вірними сателітами: в Америці — Кубою, а в Азії — Ганоєм. Якщо кубинських вояків можна слати до Анґолі, то тим легше вжити північно - в'єтнамські війська до підбою в азійських країнах, що так зручно лежать біля самих кордонів з густими джунґлями, куди можна легко перекидати військові частини та зброю без страху, що їх побачить противна сторона, — в даному разі американська розвідка.

Правда, існує один політичний фактор, що допомагає Москві в Ганої — це нехіть Північного В'єтнаму до Китаю. Адже там добре пам'ятають з минулого, коли китайські війська манджурської династії контролювалл країну, забираючи звідтіля данину для пекінських богдоханів. Ця васальна залежність Ганою від Китаю закінчилася, коли до Індокитаю прийшли французи ,створивши тут колоніяльні королівства Аннам, Ляос і Камбоджу. Не можна думати, однак, щоби лідери Ганою так зовсім легко піддалися совєтським ,,непомильним'' менторам і тільки ближчі роки покажуть наскільки Ганой буде схилятися до Москви та служити її інтересам. Азійські народи мають особливо гостре почуття самобутности та національної гордости, а біла раса не завжди виявляла себе партнером, який рахується з цими прикметами азійського народу. Москалі в цьому відношенні не є ліпші, вони є тільки більш спритні, бо вміють брехати так, як ніхто у світі, тримаючися своєї приказки: ,,не обманешь — не продашь'', — так говорили купці колись ,так говорять і її політики сьогодні.

Недаром у ХУІІІ столітті султанський уряд в Царгороді вимагав, щоби Петербурґ забрав геть звідти свого посла — ,,найбільшого брехуна у світі''... В Москві на брехунів ніколи не було посухи.

Ми маємо дуже мало відомостей про розмір економічної і воєнної допомоги Совєтів для Ганою, та як далеко Москва піде в підтримці амбіцій Ганою вести комуністичну ,,війну звільнення'' тих азійських країн від американського й інших ,,білих імперіялізмів''.

Цікавим є однак те, що Ганой не один раз нагадував, що під час війни Америка готова була допомагати Північному В'єтнамові вийти з руїни, що виникла в наслідок бомбардувань, якщо він перестане воювати. Останні відомості говорять, що Вашінґтон є готовий розпочати переговори з метою полагодження різних справ, у тому й долі американських полонених, що їх до сьогодні там є певна неусталена кількість. Отже, шлях до ,,нормалізації взаємин'' є довгий і трудний. В цих взаєминах буде грати значну ролю Пекін, а Совєти мабуть будуть старатися перешкоджати таким розмовам. Тим же часом оголошений Ганоєм плян для посиленої пропаґанди проти цих п'яти держав є реальністю. Це є до певної міри своєрідний ,,Майн Кампф'' а ля Гітлер, якому так дуже вірив Сталін і Москва, підписуючи сумної пам'яти договір Рібентропа - Молотова, яким була вирішена доля Польщі та приєднання Західньої України до СССР.